

ARUBA

Jaarverslag

2024

Veiligheidsdienst Aruba

INHOUD

Voorwoord

1

VEILIGHEIDSSTRATEGIE VOOR HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

DREIGINGEN VOOR DE NATIONALE VEILIGHEID

Aandachtsgebieden

Politieke en heimelijke beïnvloeding	p. 6
Politiek geweld en terreur	p. 11
Informatiebeveiliging en Cybersecurity	p. 13

2

VERGROTEN WEERBAARHEID

Beveiligingsbevordering: veilige vitale processen en een veilig overheid

Veiligheidsbevordering vitale sectoren	p. 16
Dreigings- en risicoanalyses naar personen, objecten en diensten	p. 19
Veiligheidsonderzoeken	p. 20

3

SAMENWERKING

Samenwerking binnen het Koninkrijk	p. 23
Regionale samenwerking	p. 23

4

ORGANISATIE EN KERNCIJFERS

Organisatie	p. 24
Algemene bedrijfsvoering	p. 24
Kerncijfers	p. 26

VOORWOORD

Con e situacion aki lo afecta nos? Een vraag die veel Arubanen zich gedurende 2024 hebben gesteld. Zorgen over de steeds gaande oorlog in Oekraïne, groeiende onzekerheid naar aanleiding van de Hamas aanval op Israël in oktober van 2023 en de daaropvolgende Israëlische vergeldingsacties in 2024. En dan ineens het nieuws over forse prijsstijgingen wegens tekorten in zeecontainers.

Het gevoel van onzekerheid nam in 2024 enorm toe, waarbij de Arubaan zich vaak genoeg heeft afgevraagd, *con ta bay haci awor?* Vragen die ook door collega's zijn gesteld en die door hen binnen de kaders en mogelijkheden die zij hadden zijn vertaald, in handelingsperspectief. Ik ben bijzonder trots op de inzet van alle medewerkers werkzaam bij de Dienst en hun professionele bijdrage aan de weerbaarheid van Aruba.

Juri Nicolaas
Hoofd Veiligheidsdienst Aruba

Het jaarverslag van de VDA over 2024 laat zien waar de Dienst aandacht voor had en welke thematische dreigingen zijn onderzocht alsmede de overige werkzaamheden die zijn verricht vanuit de overige taken veiligheidsonderzoeken, beveiligingsbevordering, informatiebeveiliging ondersteund door de interne bedrijfsvoering. Van directe dreigingen tegen de democratische rechtsorde, de interne veiligheid en andere vitale belangen van Aruba in 2024 was geen sprake. Desalniettemin zijn er wel externe en interne risico's uitgaande van bepaalde ontwikkelingen en trends geconstateerd en onderzocht die in verhouding tot de bestaande weerbaarheid van Aruba als hoog werden aangemerkt.

Ondanks het uitblijven van een directe dreiging vanuit jihadistisch terrorisme, maakt de Dienst zich zorgen over de groeiende polarisatie die in 2024 zichtbaar werd naar aanleiding van het conflict in Gaza. Via social media, online platforms en chatrooms worden steeds meer individuen bereikt met radicaliserende 'content' met het risico dat men online geradicaliseerd wordt, buiten het directe zicht van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Derhalve blijft de dreiging vanuit het jihadistisch gedachtegoed ook voor Aruba een voorstelbare dreiging. In het bijzonder het risico van de 'lone wolf', een scenario waar de Dienst zich ernstig zorgen over maakt.

Daarnaast is er het fenomeen van extremisme over rechts en over links waarbij thema's als migratie, huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht, gender neutraliteit, economische inclusiviteit, klimaat en natuur van invloed is op het maatschappelijk debat, waarbij sommige tegenstanders zich steeds minder flexibel opstellen en steeds extremer worden in denken en handelen. Deze ontwikkeling heeft zich gedurende 2024 niet geuit in geweld, maar is een fenomeen die de nodige aandacht behoeft. Sociale stabiliteit is geen gegeven maar is eerder een kwetsbaar verschijnsel die door economische ontwikkelingen en politiek populisme vrij snel (negatief) beïnvloed kan worden.

De uitstralingseffecten vanuit Venezuela en Colombia, naast de aanhoudende migratie door de "pull effecten" vanuit de werkgelegenheid in de toeristische sector, wordt door de steeds groeiende toename van de productie en van de export van cocaïne voelbaar en zichtbaar door het daarmee gepaard gaande ondermijnende effecten en toenemend geweld. Deze uitstralingseffecten zijn direct van invloed op de maritieme veiligheid rond Aruba en op de interne veiligheid van Aruba. Verschillende risico's van ondermijning zijn samen met ketenpartners geïdentificeerd en nader inzichtelijk gemaakt.

Aruba is verre van immuun voor de in snel tempo veranderende geopolitieke orde. De traditionele manier waarin de macht en invloed van verschillende landen en actoren wereldwijd is georganiseerd en verdeeld was in 2024, en nog steeds, aan sterke verandering onderhevig. De onderlinge relaties tussen landen wordt steeds meer beïnvloedt door geografische factoren en economische belangen. Politieke ideologieën en historische gebeurtenissen zijn ook steeds meer van invloed op de veiligheid en economische stabiliteit van Aruba.

De bekende vier instrumenten van macht economisch, militair, politiek en technologisch worden volop ingezet om de verschuivende paradigma van de wereldorde en geopolitieke stabiliteit vorm te geven en tegelijkertijd te destabiliseren. Hierdoor ontstaat er onzekerheid ten aanzien van de eigen weerbaarheid. Aruba is sterk afhankelijk van het internationaal economisch verkeer en dus ook voor geopolitieke schokken. De geopolitieke spanning tussen Venezuela en Guyana bijvoorbeeld hebben afgelopen jaar aanzienlijk veel aandacht gehad vanuit zowel de internationale als regionale politiek en media. Het leek erop dat beide landen afstevenden richting een militair grensconflict. Deze geopolitieke spanning en de aanwezigheid van grootmachten als Rusland, China en Iran in Venezuela hebben ertoe geleid dat de Dienst daar bijzondere aandacht voor had.

De toenemende digitalisering binnen alle sectoren zowel publiek als privaat op Aruba en de enorme groei in gebruik van Artificial Intelligence (AI) heeft de dreiging uitgaande van cyberaanvallen nog eens extra vergroot. De dreiging uitgaande van cyber is niet alleen beperkt tot hacken maar verbreed zich ook steeds meer richting hacktivisme en cyberspionage.

Eén noemenswaardige dreiging tegen de democratische rechtsorde van Aruba is desinformatie. Alleen via gerichte bewustwordingscampagnes kan hiertegen worden opgetreden door de overheid en de burgers. Samen met Parlamento Hubenil heeft de VDA een bewustwordingscampagne onder de jeugd gedurende 2024 als pilot uitgevoerd. De Dienst zal het niet hierbij laten maar zal meerdere bewustwordingscampagnes voeren samen met stakeholders van publiek en private sectoren.

De geconstateerde dreigingen en risico's voor de staatsveiligheid van Aruba noodzaken om de weerbaarheid van Aruba op nationaal niveau, overheid- en bedrijfsniveau alsmede op het niveau van de individuen te vergroten. De noodzaak is hoog en urgenter geworden door de steeds groeiende onzekerheid in de wereld. De dreiging van oorlog en conflicten is momenteel helaas groter dan de kans op vrede en veiligheid.

De Dienst beweegt ook mee in deze tijden, het vraagt steeds meer diepgang en specialisme van de Dienst. Hierdoor is het van belang dat de Dienst zich organisatorisch doorontwikkelt met oog voor de dreigingen van vandaag alsmede op de mogelijke dreigingen van morgen. Naast het organisatorische aspect is de invulling van de benodigde fte's, gekoppeld aan een adequaat budget, noodzakelijk zodat de VDA in staat is en blijft om in te kunnen spelen op de steeds veranderende dreigingslandschap die de staatsveiligheid van Aruba onder druk zet.

VDA ta keda determina pa cumpli cu su mandato y compromiso pa aporta na mantene Aruba su seguridad nacional, conforme nos slogan; Vigilante, Diligente y cu Animo.

VDA | VEILIGHEIDSDIENST ARUBA

“Manteniendo nos pais sigur”

VEILIGHEIDSSTRATEGIE VOOR HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

De Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden 2023-2029 heeft als doel om door middel van 12 actielijnen te bouwen aan een weerbare en veilige Koninkrijk.

In 2024 had de VDA samen met Crisis Management Office (CMO) een sessie georganiseerd voor stakeholders die conform de crisis structuur verantwoordelijk zijn voor de verschillende lokale veiligheidsclusters. Dit was de eerste stap om de veiligheidsstrategie aan verschillende stakeholders te presenteren.

De Dienst participeert aan de Stuurgroep op Koninkrijksniveau. Deze groep ziet toe op de sturing en implementatie van de actielijnen zoals uitgezet in de strategie. De VDA samen met CMO zijn verantwoordelijk voor de implementatie van deze strategie op nationaal niveau. De bedoeling is dat minimaal 1 keer per jaar wordt gerapporteerd over vorderingen m.b.t. de actielijnen.

De Dienst participeert op Koninkrijksniveau ook in de werkgroep die zich in 2024 heeft beziggehouden met de totstandkoming van een Trendanalyse Nationale Veiligheid. De Trendanalyse brengt de belangrijkste ontwikkelingen voor de nationale veiligheid in kaart en dient daarmee als onderbouwing voor het actualiseren van de implementatie van de Veiligheidsstrategie. Deze Trendanalyse is in juni 2024 gepubliceerd en is ook op de website van de VDA te vinden.

Bescherming van de nationale veiligheid is een verantwoordelijkheid die breed gedragen dient te worden en steunt op de actieve participatie en inzet van verschillende ministeries, overheidsdepartementen, private sector en de maatschappij.

6 nationale veiligheidsbelangen

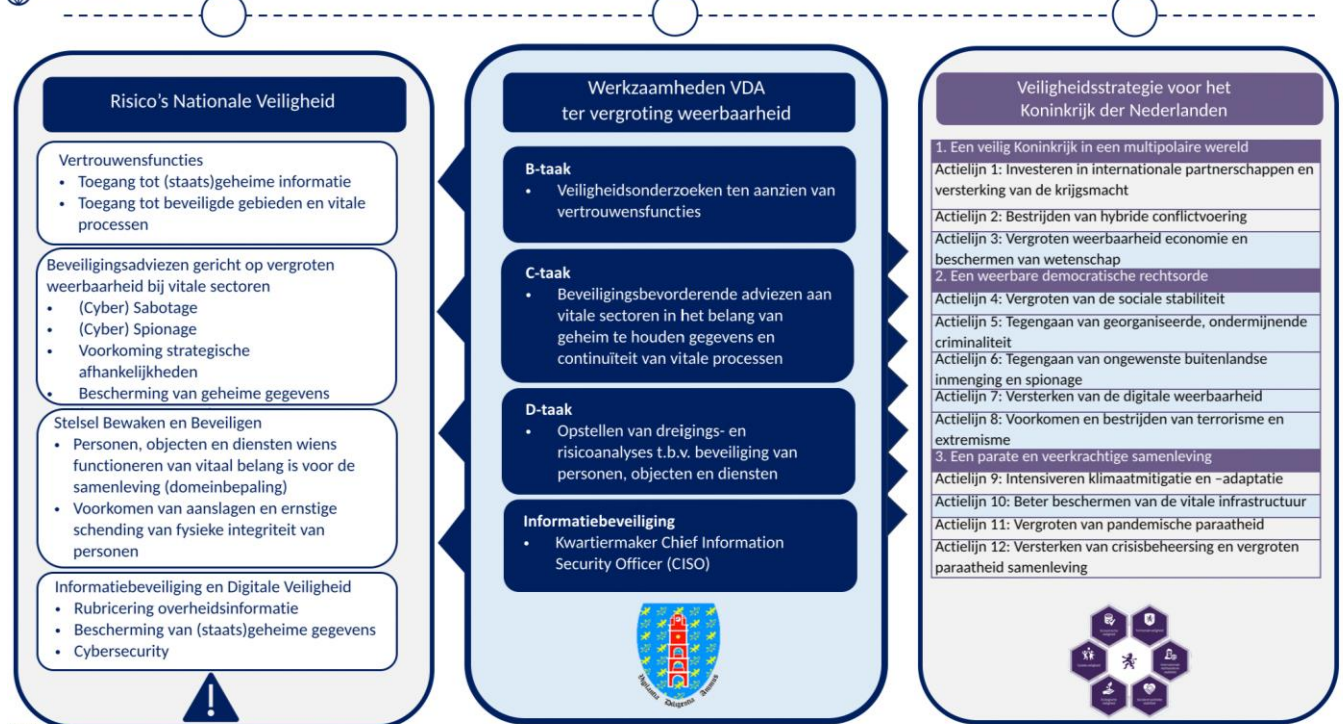
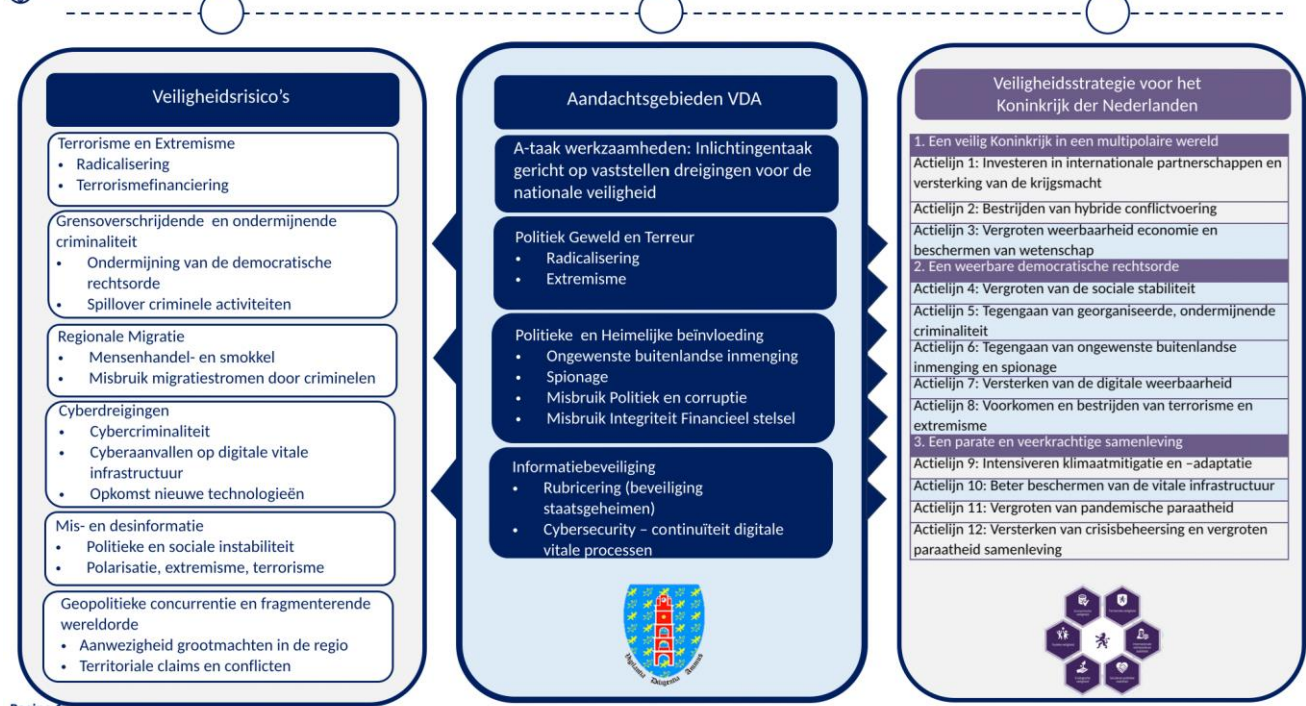
De Veiligheidsstrategie als overkoepelend raamwerk voor samenwerking op veiligheid

De strategische koers en de actielijnen van de veiligheidsstrategie hebben raakvlakken met de taken van de VDA en onze aandachtsgebieden. De VDA erkent de toegevoegde waarde van een overkoepelend raamwerk die de grondslag legt voor de samenwerking ter bescherming van alle nationale veiligheidsbelangen. Dit heeft de Dienst er naartoe geleid om samenwerking steeds meer te benaderen vanuit dit raamwerk, dit geldt voornamelijk voor de interactie met onze lokale partners en partners binnen het Koninkrijk. Om de Veiligheidsstrategie op nationaal niveau te borgen en om het structureel in te bedden, is het belangrijk om de strategie om te zetten in een Nationale Veiligheidsstrategie Aruba (NVA).

Nationale
Veiligheidsstrategie Aruba

Raakvlakken tussen de aandachtsgebieden van de VDA en de actielijnen van de Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden.

De VDA geeft door middel van onze werkzaamheden en aandachtsgebieden uitvoering aan enkele actielijnen van de Veiligheidsstrategie.

1

A-Taak

Aandachtsgebieden

- Politieke en heimelijke beïnvloeding
- Politiek Geweld en Terreur
- Informatiebeveiliging en Cybersecurity

Integriteit van Bestuur

Corruptie en ambtsmisbruik tasten het vertrouwen van de burger in het bestuur aan en vormen hiermee een dreiging voor de democratische rechtsorde.

DREIGINGEN VOOR DE NATIONALE VEILIGHEID

Welke dreigingen de Veiligheidsdienst Aruba bezighielden in 2024 vindt u hieronder beschreven onder onze aandachtsgebieden. De werkzaamheden van de Dienst onder onze inlichtingentaak zijn gericht op het vaststellen van dreigingen voor de staatsveiligheid en nationale veiligheid. De aandachtsgebieden zijn richtinggevend voor de onderzoeken van de Dienst.

AANDACHTSGEBIEDEN

Politieke en heimelijke beïnvloeding Parlementaire verkiezingen 2024

Op 6 december 2024 vonden in Aruba verkiezingen plaats voor de Staten van Aruba. De Dienst had in de aanloop naar de verkiezingen aandacht voor eventuele mis- en desinformatie gedurende de verkiezingscampagnes, in het bijzonder activiteiten die gericht waren op het aantasten van het vertrouwen van de burger in het electoraal proces of legitimiteit van de verkiezingsresultaten. Sponsoren en donaties aan verkiezingscampagnes kunnen verder ook actoren blootleggen die de intentie hebben politieke partijen of ambtsdragers te beïnvloeden. De werkzaamheden van de Dienst waren gericht op vaststelling van deze dreigingen.

Integriteit van Bestuur

In het jaar 2024 deden zich een aantal zaken voor waarbij voormalige ministers of ambtsbekleders verdacht werden van corruptie of ambtsmisbruik. Hierdoor wordt de geloofwaardigheid van het openbaar bestuur in het geding gebracht en het vertrouwen van de burger in het bestuur aangetast. Deze ontwikkelingen onderstrepen het belang van het identificeren van bestaande kwetsbaarheden in het systeem die misbruik en corruptie in de hand werken. Door middel van kennisopbouw en uitwisselingen met zusterdiensten over het onderwerp ondermijning van de democratische rechtsstaat is de Dienst tot betere afbakening gekomen van het onderzoeksgebied van de veiligheidsdienst. Het is belangrijk om te benadrukken dat de Dienst zich niet bezighoudt met vervolging van strafbare feiten, dat is immers de taak van het Openbare Ministerie. De Dienst legt de nadruk op het in kaart brengen en begrijpen van de systeemkwetsbaarheden en de manieren hoe actoren hiervan misbruik kunnen maken, teneinde risico's te mitigeren en of te voorkomen. De Dienst maakt onderdeel uit van de Taskforce Bestuurlijke Ondermijning samen met andere partners waarbij de Dienst in staat wordt gesteld om adviezen te geven aan de Taskforce over de bestuurlijke aanpak van ondermijning op Aruba.

Venezuela

- Presidentsverkiezingen
- Oliesancties
- Handel en heropening grens
- Essequibo grensgeschil

Venezuela

In 2024 had de VDA aandacht voor politieke ontwikkelingen in Venezuela gerelateerd aan de presidentsverkiezingen in dat land. Ook in Aruba kon er gestemd worden voor deze verkiezingen, waar de oppositiekandidaat Edmundo González Urrutia met een overweldigend meerderheid had gewonnen. Er was op Aruba grote interesse vanuit de Venezolaanse diaspora voor de verkiezingen. De verkiezingsdag en de bekendmaking van de resultaten waren relatief rustig verlopen, de politie werd ingezet voor de handhaving van de openbare orde.

De uitroeping van president Maduro als de winnaar van de verkiezingen werd ontvangen met grote protesten in Venezuela. Deze protesten werden hardhandig neergeslagen door Venezolaanse veiligheidstroepen, honderden mensen, waaronder oppositie leden, werden politiek gevangengenomen. Het is bij de Dienst niet bekend geworden dat er op Aruba sprake was van politieke vervolging van opposanten van het regime. De V.S. en Canada hadden nieuwe (persoonlijke) sancties opgelegd aan Venezuela en leden van het regime na de verkiezingen.

De Venezolaanse economie had een positieve groei ervaren in 2024, de inflatie bereikte 48%, de laagste percentage in 12 jaar tijd. Deze positieve resultaten waren te danken aan o.a. de tijdelijke afschaffing van Amerikaanse oliesancties. De Arubaanse regering wilde profiteren van de lagere prijzen van de Venezolaanse Heavy Fuel Oil (HFO), dat gebruikt wordt voor onze energie en waterproductie. De Dienst had advies gegeven aan de belangendragers over de mogelijke risico's van het importeren van HFO vanuit Venezuela. Wegens het niet voldoen aan de Barbados-akkoord werden in april 2024 opnieuw sancties op de oliesector ingevoerd.

De verbetering in de economische situatie in Venezuela vertaalde zich in toegenomen commerciële interesse voor handel met Aruba, vooral vanuit deelstaat Falcon. Een belangrijk aspect in het opbouwen van de handelsrelatie is de heropening van de luchtgrenzen. De Dienst had in dat kader verschillende adviezen gegeven aan onze belangendragers over ons zienswijze en de risico's voor de nationale veiligheidsbelangen. Hiernaast had de Dienst aandacht voor mogelijke misbruik van ons financieel stelsel door Venezolaanse actoren die sancties trachten te omzeilen of die Aruba kunnen gebruiken voor witwassen.

De territoriale claims van Venezuela over het Essequibo gebied namen in 2024 verder toe, met een uitbreiding van militaire infrastructuur en personeel bij de grens met Guyana. Venezuela heeft een wet aangenomen om de staat Guayana Esequiba formeel op te richten. De Dienst volgde ontwikkelingen hieromtrent nauwlettend en benaderde collega diensten om geïnformeerd te blijven over inschattingen over mogelijke militaire escalaties gerelateerd aan het grensgeschil.

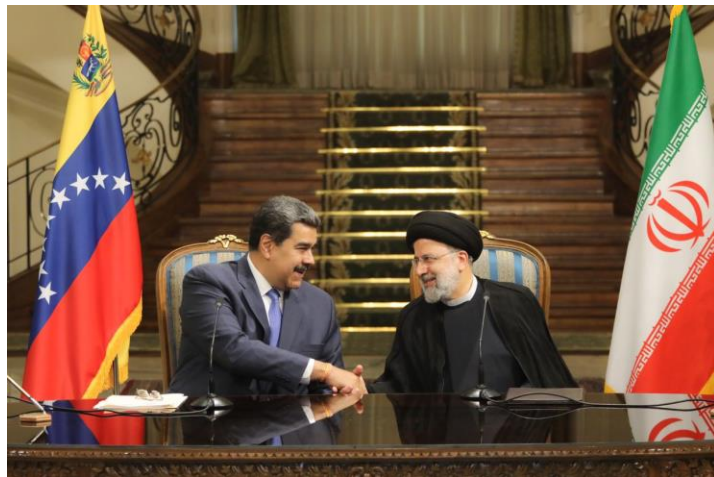
Foto: Venezuela-MERIS. 7 maart 2023. European Space Agency. 2003

Aanwezigheid van grootmachten in de regio

- Verdieping van de relatie tussen Venezuela en Iran

Aanwezigheid van grootmachten in de regio

De Dienst had in de context van geopolitieke ontwikkelingen met implicaties voor de regionale veiligheid en stabiliteit aandacht voor de aanwezigheid en activiteiten van grootmachten in onze regio. Venezuela en Iran verdiepten hun strategische partnerschap door middel van toegenomen samenwerking op het gebied van technologie, industrie, wetenschap, economie en handel. De twee landen zien elkaar als partners in het tegengaan van de Amerikaanse invloed in hun regio. De Iraanse proxygroep Hezbollah heeft een aanwezigheid in Latijns-Amerika en gebruikt hun diaspora om Westerse doelen te volgen en verstoren.

Venezolaanse president Maduro en Iraanse president Raisi ondertekenen samenwerkingsovereenkomst in Teheran, 6 november 2022. Foto: Vahid Salemi/AP Photo/picture alliance

- Consistente steun en militaire samenwerking met Rusland

De relatie tussen Venezuela en Rusland werd gekenmerkt door economische en militaire samenwerking. Rusland heeft het presidentschap van Maduro consistent gesteund, wat wederom het geval was bij de presidentsverkiezingen in 2024. Militaire samenwerking blijft een hoeksteen van de relatie tussen Venezuela en Rusland, met gezamenlijke oefeningen en bezoeken van Russische marineschepen met als doel de gevechtsgereedheid van de Venezolaanse strijdkrachten scherp te houden.

Russische submarine Kazan gedurende bezoek aan Cuba op 12 juni 2024. Foto: Yamil Lage/AFP

Grensoverschrijdende Criminaliteit

De dreiging bestaat uit spill-over van criminele activiteiten en ondermijnende criminaliteit

De aanwezigheid van deze machten in de regio zorgen voor spanningen met de Verenigde Staten. De V.S. was in 2024 een grote ondersteuner van Oekraïne door het leveren van militaire en financiële hulp in het conflict met Rusland. De V.S. had verder luchtaanvallen uitgevoerd tegen Iraanse proxygroepen in Irak en Syrië. De Dienst had aandacht voor mogelijke activiteiten door deze actoren gerelateerd aan politieke beïnvloeding.

Grensoverschrijdende Criminaliteit

Georganiseerde criminele groepen die in de Latijns-Amerikaanse en Caribische regio opereren, waren in 2024 verantwoordelijk voor een toename in geweld in sommige landen. In Ecuador is door het geweld tussen criminele groepen en de staat een noodtoestand uitgeroepen, het leger werd ingezet om door de straten te patrouilleren en de controle over de gevangenen over te nemen. De veiligheidssituatie in Haïti was verder verslechterd als gevolg van de toenemende bendege geweld. Gewapende criminele bendes hadden de controle over de hoofdstad en andere gebieden overgenomen, waaronder de vitale infrastructuur zoals de havens. Door het uitroepen van een noodtoestand kregen de politie en het leger meer bevoegdheden om tegen de bendes op te treden om de openbare orde te handhaven.

In Colombia en Venezuela zijn ook georganiseerde criminele groepen actief die zich bezighouden met verschillende soorten criminele activiteiten, zoals het smokkelen van verdovende middelen, wapenhandel, mensenhandel en mensensmokkel en het smokkelen van goud en mineralen. Deze georganiseerde criminele groepen breiden hun netwerken uit naar omliggende landen en groeien hierdoor in macht. De dreiging die vanuit deze criminele groepen uitgaat, is van de mogelijke spill-over effecten van de criminele activiteiten en ondermijnende criminaliteit op ons grondgebied.

De Dienst had in 2024 deelgenomen aan regionale bijeenkomsten en bilaterale uitwisselingen met zuster- en collega diensten om geïnformeerd te blijven over de actuele trends en ontwikkelingen m.b.t. grensoverschrijdende criminaliteit in de regio. De Dienst doet geen onderzoek naar strafbare feiten gerelateerd aan georganiseerde criminaliteit, maar is wel geïnteresseerd in de risico's voor de nationale veiligheid die hiervan uit kunnen ontstaan. Ook in 2024 is verder ingezet in de samenwerking met zowel het Korps Politie Aruba (KPA) en het OM om beter zicht te krijgen over ondermijnende activiteiten gerelateerd aan criminele activiteiten. Het gaat hierbij om fenomenen te duiden die van invloed kunnen zijn op de nationale veiligheid.

De Dienst signaleerde verder een zorgwekkend tendens bij de aanpak van het geweld gerelateerd aan georganiseerde criminaliteit in de regio. Als regeringen er niet in slagen om effectief op te treden tegen georganiseerde criminaliteit, wordt de democratie ondermijnd en hiermee het vertrouwen van burgers in hun overheid. De harde aanpak door o.a. president Bukele in El Salvador en van president Noboa in Ecuador van criminele groepen roepen ook vragen op over de democratische rechtsorde en in hoeverre er vanuit veiligheidsoverwegingen democratische beginselen worden overschaduwd en hiermee ruimte wordt gecreëerd voor meer autoritaire vormen van overheid. Een mogelijke trend die implicaties heeft voor de democratie in de regio.

Migratie in de regio

- Regionale instabiliteit en migratie

Migratie in de regio

Door o.a. instabiliteit en onveiligheid in landen in de regio was er in 2024 een duidelijke migratiestroom waargenomen met vaak de V.S. als eindbestemming. Hierbij kan gedacht worden aan instabiliteit die heerste in landen zoals Venezuela, Colombia, Haïti en Ecuador. De Dienst constateerde dat mensen in onze regio aan het migreren waren via reguliere migratie, maar ook irreguliere migratie. Door de waargenomen regionale migratie had de Dienst aandacht voor de effecten hiervan op Aruba. Uit informatie van de diensten werkzaam bij de grens kon worden geconstateerd dat voornamelijk personen van de Venezolaanse nationaliteit Aruba illegaal binnenkomen via de maritieme grenzen. Aruba krijgt verder te maken met migranten die het eiland als toerist binnenkomen en vervolgens hun legale verblijfsperiode overschrijden en dus illegaal op het eiland achterblijven. Belangrijke conclusie was dat Aruba niet enkel aandacht dient te hebben voor Venezolaanse migratie, maar dat wij als eiland ook aantrekkelijk kunnen zijn voor andere migrantengroepen die instabiliteit en onveiligheid in hun eigen land ontvluchten. Aruba krijgt ook te maken met de effecten van de regionale migratiestroom, wat betekent dat criminele groepen of organisaties ook in ons land de kwetsbaarheden van migranten kunnen uitbuiten.

- Belang grenstoezicht en bescherming

De gesignaleerde migratietrends zijn met onze samenwerkingspartners gedeeld en besproken d.m.v. producten en presentaties. (Massa) migratie kan destabiliserende effecten hebben op de nationale veiligheid als de interne veiligheid bedreigd wordt door toenemende criminaliteit, verstoring van de sociale cohesie, het functioneren van de economie, de gezondheidszorg, sociale diensten en onacceptabele druk op de infrastructuur, dit allemaal op een niveau dat ontwrichtende effecten heeft op de samenleving. Er is een gemis aan relevante data voor een grondig analyse van de impact van migratie op Aruba. Het vergaren en delen van relevante gegevens over de effecten van migratie in het algemeen zijn van belang om kwetsbaarheden en risico's te onderkennen en tot effectieve maatregelen en evenwichtige migratiebeleid te komen.

De Dienst participeert sinds de oprichting van de Intelligence Center Grens (IC-Grens) aan dit platform waarbij alle grensdiensten aanwezig zijn om informatie gerelateerd aan onze grenzen met elkaar te delen, met als doel versterking van grenstoezicht en bescherming.

Ongewenste buitenlandse inmenging

- Risico's van Chinese beïnvloeding voor vitale infrastructuur en vitale processen

Ongewenste buitenlandse inmenging

China en invloed op vitale sectoren

De VDA houdt zich sinds 2015 bezig met de mogelijke risico's van ongewenste buitenlandse inmenging gerelateerd aan activiteiten door o.a. China. Ter bevordering van de kennis op het gebied van economische soevereiniteit had de Dienst deelgenomen aan een conferentie met regionale partners. De VDA had in 2024 met name meer aandacht voor onze economische veiligheid gerelateerd aan de invloed van China op onze vitale infrastructuur. Hiermee wordt bedoeld de weerbaarheid van onze vitale sectoren tegen de inzet en misbruik van economische activiteiten voor geopolitieke doelen. Door investeringen in vitale infrastructuur kunnen ongewenste strategische afhankelijkheden ontstaan die de continuïteit van onze vitale processen in het geding kunnen brengen.

- Strategische afhankelijkheden

Chinese projecten kunnen een grote maatschappelijke en sociale impact hebben op kleinschalige economieën als hiermee strategische afhankelijkheden worden gecreëerd. Het onderscheid tussen de economie en politiek is bij activiteiten van China vervaagd, economische instrumenten worden vaak ingezet voor politieke beïnvloeding.

Politiek geweld en terreur

Het aanhoudend en escalerend conflict in het Midden-Oosten als gevolg van de Hamas-Israël conflict hielden de Dienst bezig.

De Dienst onderstreepte het belang om blijvend aandacht te hebben voor dit onderwerp en lokaal te werken richting bewustwording ter vergroting van de weerbaarheid tegen ongewenste buitenlandse beïnvloeding. De zienswijze van de Dienst over dit onderwerp is met onze belangendragers gedeeld. Met zusterdiensten is dit onderwerp aangekaart als zijnde van gemeenschappelijk belang om in kaart te brengen.

Politiek geweld en terreur

Contra Terrorisme

De internationale terroristische dreiging vanuit jihadistische groepen was in ontwikkeling door wereldwijde conflicten en dynamieken. Het aanhoudend en escalerend conflict in het Midden-Oosten als gevolg van de Hamas-Israël conflict hielden de Dienst bezig, vanwege de mogelijke implicaties voor de terroristische dreiging die uitgaat van Iraanse proxygroepen, alsmede terrorisme financiering.

De ideologie van IS en Al-Qaeda vormen nog steeds een dreiging voor de veiligheid in de regio's waar ze actief zijn. Terroristische groepen maakten gebruik van steeds geavanceerde online-methodes om propaganda te verspreiden, aanhangers te werven, personen te radicaliseren en om aanvallen te plannen. AI-technologie wordt steeds vaker ingezet voor het verspreiden van desinformatie en om geweld aan te wakkeren. Deze ontwikkelingen onderstrepen het belang om vanuit de Dienst aandacht te blijven hebben voor mogelijke lokale radicalisering, met name ook van de zogenoemde lone wolves.

Vorig jaar heeft de Dienst wederom geparticipeerd aan een contraterroisme seminar samen met andere partners in de regio. De belangrijkste conclusie was het belang van goede communicatie en informatie-uitwisseling tussen relevante stakeholders om de terroristische dreiging tijdig te kunnen signaleren en tegen te gaan.

Dialogo Americas, 16 januari 2024. Brazil and the Rising Hezbollah Concern in Latin America. Illustration/Dialogo.

Extremisme

Er is sprake van extremisme wanneer personen of organisaties vanuit ideologische, politieke of religieuze motieven met gewelddadige of niet gewelddadige ondemocratische methodes politieke of maatschappelijk veranderingen teweeg willen brengen.

Extremisme

Het afgelopen jaar werd gekenmerkt door groeiende polarisatie tussen groepen in verschillende delen van de wereld, dit was zeker het geval in de V.S. en Europa. Vanuit ervaren grieven kunnen mensen extremistische ideologieën gaan aanhangen en door middel van radicalisering steeds meer bereid worden om gewelddadige en niet-gewelddadige activiteiten te verrichten die de democratische rechtsorde ondermijnen.

De Dienst volgt lokale ontwikkelingen en maatschappelijke ontevredenheden met als doel vaststellen of er door personen of groepen ondemocratische doelen worden nagestreefd of het gebruik van ondemocratische methodes worden aangeprezen. Er is op Aruba thans geen sprake van extremistische activiteiten of bewegingen.

De Dienst heeft enkele onderwerpen geïdentificeerd die voor maatschappelijke discussie hadden gezorgd in 2024 o.a. de spanning tussen economische groei en natuurbescherming, de wetwijziging die het huwelijk tussen paren van hetzelfde geslacht mogelijk moet maken, antikolonialisme, nationalisme, voor de rechten van de inheemse bevolking en pro-Palestina. Er kwamen in dit kader demonstraties voor door groepen en personen, die beschouwd kunnen worden als activisme. Bij activisme wordt er binnen de kaders van de democratische rechtsorde activiteiten verricht met als doel de politieke besluitvorming te beïnvloeden. Deze personen en groepen maken gebruik van hun democratische rechten en vallen niet onder de aandachtsgebieden van de Dienst.

Het is de taak van de Dienst om vroegtijdig mogelijke dreigingen voor de principes van de democratische rechtsorde zichtbaar te maken, zodat wij onze belangendragers en andere relevante stakeholders kunnen informeren, zodat zij beter in staat zijn om deze dreigingen aan te pakken of weg te nemen.

Arubanen demonstreren tegen niet-duurzame groei en toerisme-industrie, 9 mei 2024.
Global Voices via <https://globalvoices.org/2024/05/09/locals-in-aruba-protest-unsustainable-growth-of-hotel-and-tourism-industry/>

Informatiebeveiliging

Bevorderen van
bewustwording
informatiebeveiliging binnen
overheidsdiensten i.v.m.
toenemende digitaliseren van
overheidsprocessen

Kwartiermaker Chief
Information Security
Officer (CISO)

Informatiebeveiliging en Cybersecurity

Informatiebeveiliging behelst het beveiligen van persoonsgegevens en andere overheidsgegevens waarvan hun geheimhouding in het belang is van de Staat. Cybersecurity is een voorwaarde voor beveiliging van digitale informatie en om digitale vitale processen bij de overheid en bij vitale sectoren te kunnen garanderen.

Informatiebeveiliging

De Dienst is vanuit de landsverordening bevordering staatsveiligheid (AB 1996 GT 32) belast met informatiebeveiliging, waar de rubricering en cybersecurity onderdeel van vormen. Binnen dat kader is het noodzakelijk dat de Dienst voortdurend blijft investeren in de benodigde kennis en expertise binnen het cybersecurity domein.

Door de verdere digitalisering van de overheidsdata en processen en de verplichting m.b.t. de rubriceringsregeling, speelt informatiebeveiliging in het kader van de staatsveiligheid een steeds belangrijkere rol. De VDA staat de overheid bij met advies ter zake de juiste wijze van rubricering en opslag van staatsgeheimen.

De Veiligheidsdienst Aruba heeft o.a. tot werkzaamheid het bevorderen van het nemen van beveiligingsmaatregelen conform het landsverordening Veiligheidsdienst Aruba (AB 2002 no 115, AB 2021 no. 29). De Dienst voert assessments ter waarborging en verhoging van de veiligheid op het gebied van de organisatorische-, fysieke-, elektronische-, personele- en informatiebeveiliging.

Het steeds meer digitaliseren van de overheidsprocessen en daarmee de aanpak v.w.b. lekken van gevoelige informatie dat wel of niet gerubriceerd is of dient te zijn, is een aandachtspunt dat niet lichtelijk door de Dienst wordt genomen. Echter, heeft de Dienst geconstateerd dat de overheidsdiensten niet uit eigen beweging informatiebeveiligingsadviezen vragen, mits er een incident vooraf plaatsvond. In 2024 werd de VDA dan ook door een dienst benaderd als gevolg van een digitale security breach bij de betrokken dienst. Creëren en werken met digitale data creëert risico's i.h.k.v. informatiebeveiliging.

In 2022 werd de Ministeriële Beschikking (MB) Rubricering geslagen (AB 2022 no. 114). De Dienst heeft in het derde kwartaal van 2024 een Kwartiermaker Chief Information Security Officer gekregen die belast is om deze MB tot uitvoering te brengen. Het betreft een overheid brede aanpak die de aandacht en samenwerking van alle ministers en hun diensten vereist. Daarnaast ziet de Dienst het als een belangrijk aspect om de huidige MB te kunnen omzetten in een Landsbesluit.

Verder heeft de Dienst verschillende beveiligingsbevorderende adviezen aangeboden aan diverse afnemers. Ook heeft de Dienst een aantal elektronische veiligheidsonderzoeken (EVO) uitgevoerd. Deze werkzaamheden zijn voor een groot deel gefocust op het gebied van informatiebeveiliging en cyberaspecten met als doel weerstandsverhoging voor de staatsveiligheid.

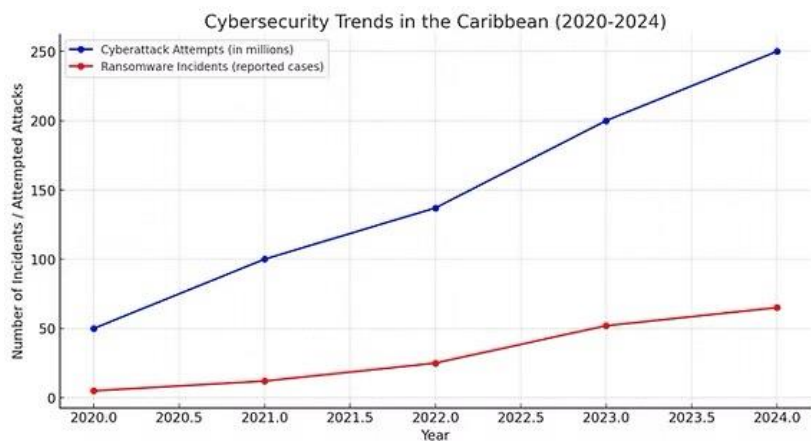
Cybersecurity

De Dienst had weerberichten uitgebracht met als doel bevorderen van kennisdeling en samenwerking ter bestrijding van cybersecurityincidenten

Cybersecurity

Cyberdreigingen blijven zich in een hoog tempo ontwikkelen en vormen een groeiend risico voor zowel de overheid als vitale sectoren. Om effectief advies te kunnen geven en tijdig in te spelen op actuele dreigingen, is het van essentieel belang dat de Dienst voortdurend op de hoogte blijft van de laatste ontwikkelingen op het gebied van cybersecurity. Daarbij speelt kennisdeling met (inter)nationale partners en het versterken van interne expertise een cruciale rol.

In het kader van de 'Cybersecuritymaand' in oktober, heeft VDA in samenwerking met Parlamento Hubenil een bewustwordingscampagne georganiseerd rond desinformatie, met bijzondere aandacht voor de verkiezingsperiode. De Dienst verzorgde een interactieve workshop waarin de jongeren werden geïnformeerd over de risico's van nepnieuws en het gebruik van deepfake-technologie door cybercriminelen. De deelnemers van Parlamento Hubenil werden aangespoord om kritisch te blijven en ontwikkelden als vervolg informatieve infographics. Deze werden gedeeld via sociale media, gepubliceerd op de website van VDA en tijdelijk opgehangen aan de muur van de Universiteit van Aruba.

Leopold Giterson, 29 oktober 2024. Overview of Ransomware Attacks and Cybersecurity Incidents in the Caribbean (2020-2024)

Weerberichten

In het kader van de wereldwijde ontwikkelingen op het gebied van cybersecurity, heeft de afdeling beveiligingsbevordering meerdere weerberichten uitgebracht aan overheidsinstanties en de vitale sectoren met als doel het bevorderen van kennisdeling en samenwerken ter bestrijding van cybersecurityincidenten. Weerberichten zoals:

- Schriftelijke melding voor een verhoogde staat van bewustzijn op de 'Forti Gate appliances' breach;
- Schriftelijke melding van mogelijke compromitteren van de telecombedrijven op Aruba door actor Gallium. Gallium (ook bekend als Granite Typhoon, Red Dev 4, Alloy Taurus, Operation Cell Soft) is een 'threat actor' die zich richt op telecommunicatie aanbieders over de hele wereld, voornamelijk Zuidoost-Azië, Europa en Afrika. Gallium richt zich op niet-gepatchte internet gerichte diensten met behulp van openbaar beschikbare exploits en het is bekend dat het zich richt op kwetsbaarheden in WildFly/JBoss.
- Schriftelijke melding van de 'Foresight Cybersecurity Threats for 2030-Update'. Kennisdeling aan de vitale sectoren en overheid van het ENISA1 assessment studie die een vooruitziend overzicht van de toekomstige bedreigingen voor de cyberveiligheid geeft. Door kennisname hiervan kunnen de nodige beveiligingsmaatregelen worden genomen om eventuele cyber kwetsbaarheden, incidenten en inbreuken te beperken.

De bedoeling van de weerberichten is het tijdig aangeven van de risico's, zodat maatregelen ter vermindering van kwetsbaarheden kunnen worden getroffen. De Dienst draagt ook zorg voor het publiceren van bewustwordingsinformatie op het gebied van cybersecurity op haar webpagina: www.vda.aw/cybersecurity

Beveiligingsadviezen

Ter waarborging en weerstandsverhoging op het gebied van cybersecurity brengt de Dienst adviezen uit zowel voor haar externe partners als voor het waarborgen van de eigen interne veiligheid. Er zijn adviezen gegeven aan overheidsdiensten m.b.t. maatregelen ter beveiliging van dataservers, beveiligingsassessments van ICT-systemen en adviezen over in gebruik te nemen systemen.

ISAC

De Dienst participeert op reguliere basis aan de 'Information Sharing and Analysis Center' vergaderingen. ISAC is sinds 2019 opgesteld met als doel de digitale weerbaarheid middels kennis- en informatiedeling in Aruba te vergroten en Aruba digitaal weerbaar te maken met name vanuit het oogpunt van het nationaal belang. De werkgroep bestaat uit publieke en private sector experts.

GFCE

De Dienst is lid geworden van het Global Forum on Cyber Expertise (GFCE), een wereldwijd platform gericht op het versterken van cybercapaciteiten en expertise. Deze deelname is van groot belang voor Aruba, omdat het de samenwerking met internationale partners bevordert en toegang biedt tot kennisdeling en middelen op het gebied van cyberbeveiliging.

Kennisontwikkeling

Ontwikkelingsbevordering blijft belangrijk voor de Dienst, binnen dat kader heeft de Dienst in 2024 deelgenomen aan o.a.

- Latin America & Caribbean Cyber Competence Centre (@LAC4)
- AI - Workshop over toepassingen van AI-tools op de werkvloer
- Overheid breed Cyberprogramma, een onlineprogramma georganiseerd door ICTU en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

In 2024 heeft de Dienst de volgende producten uitgebracht gerelateerd aan Cybersecurity

- Advies uitbrengen om veiligheidsrisico's te verlagen en mitigeren, waaronder cyberaanvallen die kunnen bijdragen tot sociaalmaatschappelijke ontwrichting.
- Beveiligingsbevordering van vitale belangen, entiteiten en personen.
- Informatiebeveiliging en borging van persoonsgegevens.
- Interne producten voor de Dienst.

¹ ENISA is het agentschap van de Unie dat zich inzet voor het bereiken van een hoog gemeenschappelijk niveau van cyberbeveiliging.

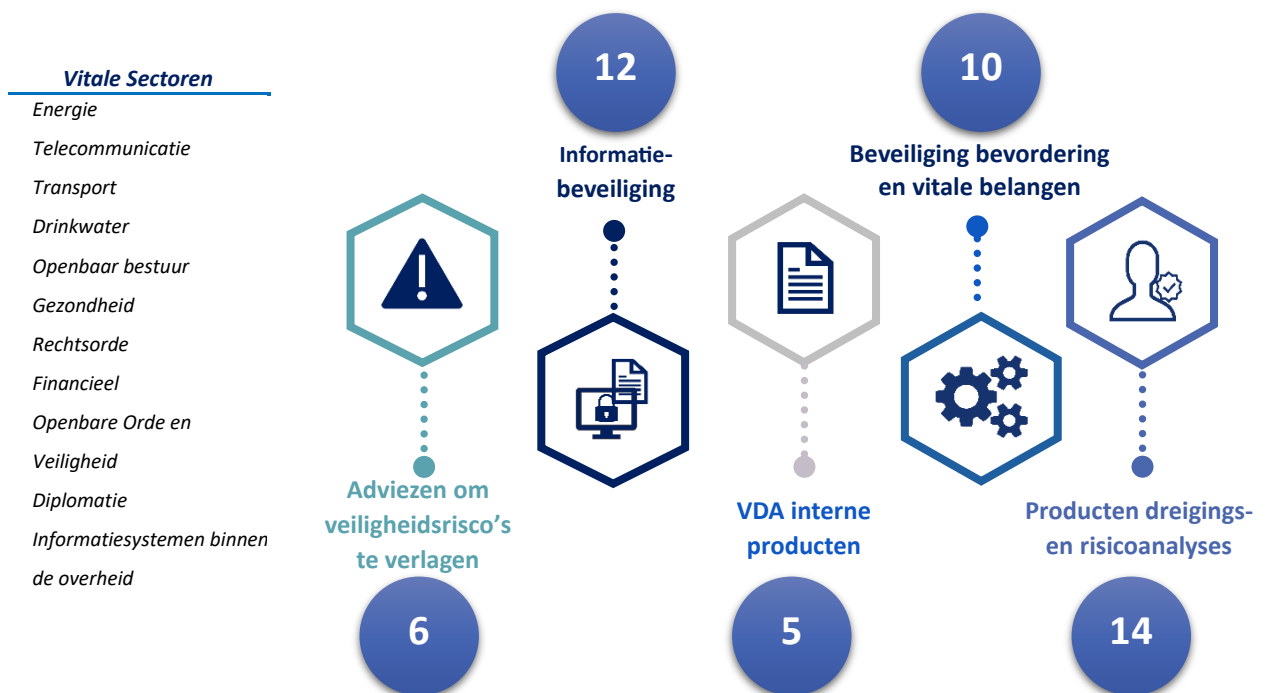
2

C-Taak

VERGROTEN WEERBAARHEID

De Dienst draagt in de uitvoering van diens wettelijke taken, bij aan het vergroten van de weerbaarheid tegen dreigingen voor onze staatsveiligheid. Dit doen we o.a. door het verrichten van veiligheidsonderzoeken naar vertrouwensfuncties (B-taak), het geven van beveiligingsbevorderend advies aan vitale sectoren (C-taak) en het opstellen van dreiging- en risicoanalyses ter bescherming van personen, objecten en diensten (D-taak).

BEVEILIGINGSBEVORDERING: VEILIGE VITALE PROCESSEN EN EEN VEILIG OVERHEID

Veiligheidsbevordering vitale sectoren

Als onderdeel van onze beveiligingsbevorderende taak voert de Dienst assessments uit bij vitale sectoren, dit zijn o.a. de burgerluchtvaart, de energiesector, de telecomsector, de financiële sector en scheepvaart. Het doel van de assessments is om advies te kunnen geven over te nemen beveiligingsmaatregelen om de veiligheid van deze sectoren en het ongestoord functioneren van vitale processen te kunnen waarborgen.

Beveiligingsassessment Ombudsman

De kwartiermaker voor het Bureau Ombudsman Aruba heeft de VDA benaderd met het verzoek voor het uitvoeren van een beveiligingsassessment van de nieuwe (mogelijke) huisvesting. Dit was in verband met de voorbereidende werkzaamheden met betrekking tot de invoering van het ambt Ombudsman voor Aruba. Dit was afgerond met het opstellen van een assessmentrapport met aanbevelingen en conclusies aan de Ombudsman.

Uitvoering assessment gevolg gevend aan aanbeveling CvT

In het 'Rapport Naleving Commissie van Toezicht op de VDA' is aanbevolen om afspraken met de providers in een protocol vast te leggen. Een belangrijk punt was het berichtenverkeer van geheime informatie tussen de telecomproviders en de VDA. Sinds 2023 is de Dienst van start gegaan met het uitvoeren van assessment ter waarborging van staatsgeheime informatie van Land Aruba waaronder de VDA, bij de telecomproviders (LvVDA, artikel 3, lid 2, onderdeel c). Vanuit de ontvangen informatie is er een rapport opgesteld met aanbevelingen voor het verhogen van het weerstandniveau ter waarborgen van de staatsgeheime gegevens. De assessmentrapporten zijn gedeeld met de telecomproviders, met aanbevelingen voor het verhogen en waarborgen van het weerstandsniveau.

Ondersteuning opzet beveiligingsplan het Gerecht in Eerste Aanleg

Het ongestoord functioneren van de rechtspraak is essentieel voor de rechtshandhaving in een rechtstaat en bescherming van de rechten van burgers. Het veilig en ongestoord kunnen uitoefenen van hun taken door rechters is hierdoor noodzakelijk. Vanwege vele gevallen de afgelopen jaren, gekenmerkt door proces verstoringen en dreigingen tegen de rechtshandhavers, is VDA benaderd voor ondersteuning door het Gerecht. Het verzoek was voor advies ter verbetering van de beveiliging ter waarborging van de veiligheid van rechters en ander personeel werkzaam bij het Gerecht. De VDA benadrukte het belang van het hebben van een werkbaar beveiligingsplan. Binnen dit kader heeft de VDA uitleg en begeleiding gegeven aan het Gerecht voor het opstellen van een raamwerk voor een beveiligingsplan. Het Gerecht is vervolgens samen met het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba vorm gaan geven aan het beveiligingsplan.

Ondersteuning Directie Scheepvaart bij de reguliere US Coast Guard bezoeken:

Overeenkomstig de International Ship and Port Facility Security Code (ISPS)s is een veiligheidsbeoordeling van de havenfaciliteit (the port facility security assessment) een essentieel en integraal onderdeel van het proces van ontwikkeling en bijwerking van het veiligheidsplan van de havenfaciliteit. De US Coast Guard (USCG) komt dit jaarlijks toetsen. Het niet voldoen aan de toetsing heeft en kan grote (economische) gevolgen hebben voor Land Aruba. De USCG en Directie Scheepvaart stellen de aanwezigheid van bepaalde overheidsinstanties zeer op prijs bij dergelijke uit te voeren toetsingen. De VDA biedt vanuit beveiligingsbevordering ondersteuning aan dit evaluatieproces. De verplichte toetsing in 2024 tot het voldoen aan de internationale aspecten is met succes verlopen.

Beveiligingsassessment Guarda nos Costa

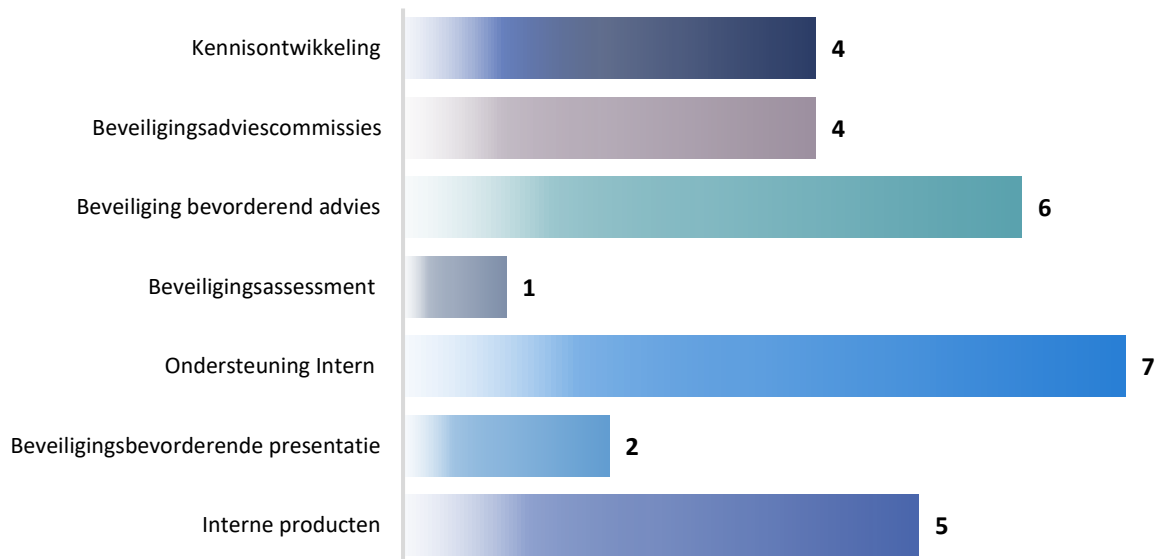
De Dienst heeft op verzoek van de leiding van Guarda nos Costa (GNC) een beveiligingsassessment, voornamelijk van de werkprocessen, uitgevoerd. Het verzoek was in het licht van meldingen m.b.t. het lekken van informatie zowel fysiek als cybermatig, alsmede niet optimaal toepassen van de interne veiligheidsmaatregelen en de veilige omgang met data. Het verzoek werd door de leiding van GNC vroegtijdig stopgezet.

Professional Security Foundation

Onze vitale sectoren en infrastructuur moeten gebruik maken van privé beveiligingsbedrijven voor de beveiligingen van bepaalde gebieden en infrastructuur. De beveiligingssector is op Aruba niet gereguleerd, hierdoor bestaan er geen standaarden en basisvoorwaarden waaraan bedrijven en hun personeel aan moeten voldoen alvorens diensten te kunnen aanbieden aan vitale onderdelen. In 2024 is de Professional Security Foundation opgericht door drie organisaties actief in de veiligheids- en beveiligingssector, t.w. de VDA, het KPA en de privésector. De missie van de stichting is om de kwaliteit, naleving en professionaliteit van beveiligingsbedrijven en hun personeel te verbeteren. Hieronder vallen ook diensten op het gebied van fysieke beveiliging, elektronische beveiliging en cyberbeveiliging.

Producten Veiligheidsbevordering

Hieronder een overzicht van de producten die in het kader van veiligheidsbevordering zijn opgesteld. Deze producten hadden allen het doel het vergroten van de weerbaarheid

D-Taak

**Aantal risico- en
dreigingsanalyses
2024:**

13

DREIGINGS- EN RISICOANALYSES NAAR PERSONEN, OBJECTEN EN DIENSTEN

De VDA heeft, sinds de wetswijzing in 2021, de zogenaamde D-taak, vastgesteld in art. 3, lid 2, sub d van de Lv VDA. De VDA verzamelt informatie over dreiging en risico's ten aanzien van personen, objecten en diensten en stelt risicoanalyses en dreigingsanalyses op. De door de Dienst opgestelde dreigingsinschatting, als resultaat van dreigingsanalyses, wordt binnen het kader van de Stelsel bewaken en beveiligen gedeeld met de Procureur-Generaal en de NCTVI. Daarnaast kan de Dienst vanuit het D-taak gevraagd als ongevraagd adviezen uitbrengen aan haar belangendragers.

De VDA maakte in 2024 diverse dreigings- en risicoanalyses over de voorspelbare en voorstelbare dreiging tegen personen waarvan hun functioneren in het belang van de Staat is. Aruba ontving verschillende Nederlandse ministers en staatssecretarissen op bezoek in 2024, waarvoor de Dienst risicoanalyses had opgesteld.

Het aanwijzen van te beveiligen personen, objecten en diensten middels een landsbesluit is een prioriteit voor de Dienst om informatieverzameling in uitvoering van de D-taak wettelijk te borgen. Welke personen en objecten of diensten aanspraak zouden kunnen maken op bescherming van de overheid is in Aruba nog niet vastgesteld. Het bepalen wie aanspraak kan maken op een eventuele beveiliging is een eerste belangrijke stap die gezet dient te gaan worden alvorens tot dit stelsel van bewaken en beveiligen over te gaan. De opdracht om te komen tot een afgebakende lijst (domeinbepaling) is aan de minister belast met algemene zaken toebedeeld. Het continue aanleveren van dreigingsinschattingen op basis van inlichtingen zal voortduren.

Uitgevoerde werkzaamheden dreigings- en risicoanalyses

B-Taak

**Aantal
afgegeven VGB's
in 2024:**

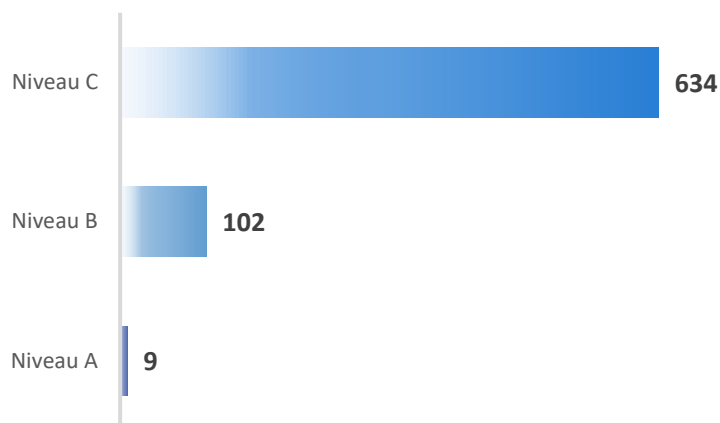
745

VEILIGHEIDSONDERZOEKEN

De Dienst verricht veiligheidsonderzoeken naar vertrouwensfuncties conform artikel 3 lid 2 sub b Lv VDA, dit is onze B-taak. Het uitvoeren van de veiligheidsonderzoeken legt een groot beslag op de capaciteit van de VDA. In 2024 was er sprake van een aantal van 1151 ontvangen verzoeken tot het instellen van een veiligheidsonderzoek. Vergeleken met het jaar 2023 is het aantal veiligheidsonderzoeken in 2024 met 9% gestegen, terwijl het aantal ontvangen verzoeken voor informatie van buitenlandse diensten i.h.k.v. veiligheidsonderzoeken gestegen is met 23.%. In totaal zijn er 745 verklaringen van geen bezwaar (VGB's) afgegeven.

De Dienst had 9 veiligheidsonderzoeken uitgevoerd op A-niveau, dit is het niveau van onderzoek voor vertrouwensfuncties die de grootste schade kunnen aanbrengen aan de democratische rechtsorde, integriteit van bestuur en vitale belangen van Aruba en het type onderzoek dat het meeste inbreuk maakt op de privésfeer van de betrokkene. Het grootste aantal onderzoeken betreffen de C-niveau onderzoeken voor vertrouwensfuncties op het beveiligd gebied bij onze luchthaven en zeehavens, nl. 634.

Uitgevoerde veiligheidsonderzoeken per niveau

Het voldoen aan de wettelijke gestelde periode voor het afronden van ingewikkelde veiligheidsonderzoeken blijft een uitdaging voor de Dienst. In de praktijk vergen ingewikkelde onderzoeken meer tijd om de nodige informatie te verzamelen, deze te verifiëren en vervolgens een gedegen analyse te kunnen maken van de risico's. Dit is namelijk het geval bij onderzoeken waar er indicaties zijn dat er onvoldoende waarborgen aanwezig zijn dat de betrokkene onder alle omstandigheden de plichten gebonden aan diens functie getrouwelijk kan volbrengen en die mogelijk leidt tot een weigering en of intrekking van de VGB.

Business Unit

De noodzaak voor het oprichten van een Business Unit Veiligheidsonderzoeken was nog steeds actueel. De Business Unit Veiligheidsonderzoeken heeft als doel om verdere deskundigheid c.q. specialisatie te creëren om efficiënter veiligheidsonderzoeken te kunnen uitvoeren en onze afnemers beter van dienst te kunnen zijn. De doorontwikkeling richting de Business Unit steunt o.a. op de realisatie van de geplande formatieaanpassing van de VDA.

Verklaring van geen Bezwaar

Een verklaring van geen bezwaar wordt geweigerd dan wel ingetrokken, indien uit het veiligheidsonderzoek blijkt dat er onvoldoende waarborgen aanwezig zijn dat de betrokken persoon onder alle omstandigheden de uit de vertrouwensfunctie voortvloeiende plichten getrouw zal volbrengen.

**Aantal
bezwaarzaken
in 2024:
2**

Platform Veiligheidsonderzoeken Koninkrijk

Weigering en intrekking van de verklaring van geen bezwaar

In 2024 had de Dienst 3 veiligheidsonderzoeken uitgevoerd die geleid hebben tot een weigering en of intrekking van de verklaring van geen bezwaar. Alle drie gevallen betroffen een bij Lbham aangewezen vertrouwensfunctie, waarvoor een door de Minister van Algemene Zaken afgegeven verklaring van geen bezwaar vereist is.

Een weigering en of intrekking van een VGB is een beschikking door een bestuursorgaan waarop de Landsverordening administratieve rechtspraak (AB 1993 no. 45) van toepassing is. Degene die door een beschikking rechtstreeks in zijn belang is getroffen, kan de Minister verzoeken de beschikking in heroverweging te nemen (art. 9 Landsverordening administratieve rechtspraak). Twee van de drie betrokkenen gingen in 2024 in bezwaar tegen het besluit van de Minister in verband met een geweigerde en/of ingetrokken VGB.

Bij de behandeling van een bezwaarschrift ter zake een weigering vervult de Commissie van Toezicht de taken van de bezwaaradviescommissie. De Commissie heeft de taak om de Minister te adviseren over de op bezwaarschrift te nemen beslissingen (art. 7 landsverordening administratieve rechtspraak).

In de adviezen van de Commissie van Toezicht werden het bezwaar van beide betrokkenen ongegrond verklaard.

Media-aandacht

De Dienst heeft geconstateerd dat er steeds meer interesse is in de werkzaamheden gerelateerd aan de veiligheidsonderzoeken-taak van de Dienst. Met name bij intrekking of weigering van een VGB is er in het afgelopen jaar herhaaldelijk media-aandacht geweest voor deze gevallen. De Dienst heeft geconstateerd dat de berichtgeving en lezing door de media van sommige aspecten van het proces m.b.t. een weigering of intrekking van een VGB feitelijk incorrect waren. Het media narratief was duidelijk gericht op het creëren van een bepaalde beeldvorming over de VDA of de betrokkene en nam journalistieke basisbeginselen zoals waarheidsgetrouwheid, onafhankelijkheid, verantwoordelijkheid, objectiviteit en eerlijkheid niet in acht. Deze ontwikkeling onderstreept het belang van een correcte uitvoering van de veiligheidsonderzoeken door de Dienst. De burger moet kunnen vertrouwen dat de Dienst conform de wet haar taken uitvoert. Voor meer informatie over veiligheidsonderzoeken, bezoek de website: www.vda.aw/veiligheidsonderzoek/

Platform Veiligheidsonderzoeken Koninkrijk

Sinds november 2024 hebben de veiligheidsdiensten van het Koninkrijk besloten dat de diensten middels het Platform Veiligheidsonderzoeken Koninkrijk (PVK) twee keer per jaar zouden samenkomen. Het hoofddoel van het PVK is het bevorderen van deskundigheid tussen de deelnemers en expertise gerichte uitwisseling van kennis. De veiligheidsdiensten hebben ingestemd dat de bijeenkomsten een tweedaags overleg zullen zijn en dat voorzitterschap van elk PVK-overleg rouleren zullen zijn. De VDA zal in de maand van november 2025 het voorzitterschap hebben. De Dienst zal rekening moeten houden met het financieel aspect (begrotingspost) dat de Platform Veiligheidsonderzoeken Koninkrijk met zich zal brengen.

Controle en Toezicht

Onderzoeksopdracht CvT no.7
Een onderzoek naar de
rechtmatigheid van gedane
veiligheidsonderzoeken

Onderzoek Commissie van Toezicht

Conform artikel 22 lid 1 Lv VDA heeft de commissie van toezicht (CvT) o.a. tot taak het uitoefenen van toezicht op de taakuitvoering van de Dienst. In 2024 had de CvT een onderzoek gedaan naar de wijze waarop de VDA intern uitwerking geeft aan de haar wettelijk opgedragen taak van het uitvoeren van veiligheidsonderzoeken en de wijze waarop de VDA de veiligheidsonderzoeken had uitgevoerd. Een van de aandachtspunten van het onderzoek van de CvT was o.a. de rechtmatigheid van alle beschikkingen waarbij een verklaring van geen bezwaar was geweigerd en/ of ingetrokken, de CvT concludeerde dat van tekortkomingen bij die toetsing is niet gebleken. De Commissie van Toezicht had op 21 maart 2025 in zijn onderzoeksrapport (no.7) zijn conclusies en aanbevelingen aan de minister bekendgemaakt, het rapport is inmiddels gepubliceerd op de website van de VDA www.vda.aw/publicaties/commissie-van-toezicht-rapporten/

Aanbevelingen Commissie van Toezicht

Het onderzoeksrapport no. 7 van het Commissie van Toezicht² naar het proces van veiligheidsonderzoeken heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd waaraan gewerkt moet worden:

- Interne handleiding updaten (4)
 - Herziening lijst vertrouwensfuncties (1, 2 en 3)
 - Revisie van de Lbham
 - Afbakening beveiligde gebieden
 - Toegang tot geheime stukken door de CvT (7)
 - Maken van beschikkingen door Juridische afdeling i.p.v. Bewerkers (5)
 - Herziening organisatiestructuur i.v.m. oprichting bussiness unit (5)
- Digitaler kunnen werken (6)

² Commissie van Toezicht betreffende de Veiligheidsdienst Aruba, (21 maart 2025). *Onderzoeksrapport nr. 7. Veiligheidsonderzoeken: een onderzoek naar de rechtmatigheid van de gedane veiligheidsonderzoeken.*

3

SAMENWERKING

EXTERNE SAMENWERKING

National Security Platform – Curaçao, Aruba, Sint-Maarten

Als onderdeel van de samenwerking i.h.k.v. de National Security Platform voor de CAS-landen tussen de veiligheidsdiensten van Curaçao (VDC), Aruba (VDA) en Sint-Maarten (VDSM) is er gedurende het afgelopen jaar op verschillende niveaus uitwisselingen geweest. De VDA heeft verschillende inlichtingenproducten gedeeld over gemeenschappelijke onderwerpen en dreigingen, dit ter bevordering van de uitwisseling van informatie tussen de Diensten. De VDA had op verzoek juridische ondersteuning ontvangen van VDC, gebruikmakend van de daar beschikbare ervaring en expertise van de jurist. Op hoofd-niveau was er regulier contact en afstemming tussen de Diensten.

Samenwerking binnen het Koninkrijk

- National Security Platform Curaçao, Aruba, Sint-Maarten

Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten binnen het Koninkrijk

De vijf diensten binnen het Koninkrijk hebben een langlopende samenwerking en komen regelmatig bij elkaar. De samenwerking is gebaseerd op uitwisseling van kennis en expertise, gezamenlijke onderzoeken om een kennispositie op een bepaald onderwerp op te bouwen, trainingen en cursussen, technische ondersteuning en strategische doorontwikkeling van de organisaties. Er vindt regulier overleg plaats op directeursniveau om de gebieden van samenwerking vast te stellen en de voortgang van gemaakte afspraken te bewaken. Reguliere ontmoetingen zijn een belangrijke voorwaarde voor de borging van de samenwerking en versterken de relatie tussen de Diensten.

Regionale Samenwerking

- Subject Matter Expert Meeting
- Analytische uitwisseling Colombia
- Training door Canada

Regionale en internationale samenwerking

De Veiligheidsdienst Aruba was in 2024 de gastheer voor een aantal bezoeken van buitenlandse diensten. Enkele concrete voorbeelden van de samenwerking met regionale en internationale diensten volgen hieronder.

Op initiatief van de VDA en om impuls te geven aan de samenwerking met diensten die in de regio werkzaam zijn, heeft de VDA in 2024 een Subject Matter Expertmeeting georganiseerd rondom de thema geopolitieke ontwikkelingen en dreigingen voor de regionale veiligheid. Door de participatie van meerdere diensten werd er een algeheel beeld gevormd van de gemeenschappelijke dreigingen voor de deelnemende diensten.

De VDA had een uitwisseling met onze Colombiaanse counterpart op niveau van analisten gericht op de thema's regionale migratie, het conflict in het Midden-Oosten, Venezuela en grensoverschrijdende criminaliteit. De uitwisseling vormde een volgende stap in de consolidering van de samenwerking tussen de twee diensten.

Begin 2024 organiseerde de Dienst samen met de Canadese dienst een training om vervalste reisdocumenten te herkennen. Dit was bedoeld om het grenspersoneel te helpen met het detecteren van valse documenten. Aan deze training participeerden medewerkers van Inmigracion Aruba, DIMAS, GNC, Douane, Grenspolitie, Kustwacht en de VDA.

4

ORGANISATIE EN KERNCIJFERS

ORGANISATIE

Het wettelijk kader van de VDA

Met de wetswijziging van 2021 zijn de bijzondere bevoegdheden van de Dienst uitgebreid. Alvorens deze nieuwe bevoegdheden optimaal te kunnen inzetten, dienen deze uitgewerkt te worden in intern beleid, processen en capaciteitsuitbreiding. In 2024 heeft de Dienst deze mijlpalen niet volledig kunnen behalen, wegens organisatorische druk en capaciteit. Het betreft de volgende bevoegdheden, waarvan hun processen dienen te worden uitgewerkt.

Formatie aanpassing

VDA heeft sinds 2022 de noodzaak kenbaar gemaakt om te werken aan de formatie aanpassing van de Dienst. De laatste reorganisatie van de Dienst dateert uit 2004, de bestaande functies en inrichting voldoen niet langer aan de verwachtingen die aan de Dienst worden gesteld. Om in gelijke tred te kunnen blijven met ontwikkelingen op het gebied van inlichtingenwerk, alsmede om nieuwe dreigingen voor de nationale veiligheid te kunnen signaleren gerelateerd aan digitalisering en informatiebeveiliging, is het noodzakelijk dat onze organisatie ook mee ontwikkelt. De specialistische ondersteuning van de DRH is noodzakelijk in deze organisatieaanpassing.

ALGEMENE BEDRIJFSVOERING

Huisvesting

De Dienst was, samen met Algemeen Pensioenfonds Aruba (APFA) en Directie Infrastructuur en Planning (DIP), bezig met de uitvoering van de plannen voor verbouwing van de nieuwe huisvesting van de Dienst.

In het voorjaar van 2024 werd vanuit de VDA en het APFA aandacht besteed aan de verdere vormgeving van het bestek- en constructietekeningen voor het nieuw huisvesting. De vormgeving had betrekking tot de gewenste en noodzakelijke bouwtechnische- en beveiligingsinstallaties in en aan het gebouw. In het najaar van 2024 werd aandacht besteed aan de vertaling van het bestek- en constructietekeningen in kostenoverzicht voor voornoemde installaties. De afronding daarvan werd niet in 2024 behaald, waardoor de exercitie naar 2025 werd overgeheveld.

Digitaliseren en toekomstbestendigheid

De nieuwe VDA-database is in 2024 in gebruik genomen. Alle nieuwe informatie die bij de Dienst binnenkomt, wordt digitaal bewaard en is beter raadpleegbaar. De uitdaging is het digitaliseren van alle andere informatie die reeds bij de Dienst beschikbaar is.

De wereld om ons heen ontwikkelt in een snel tempo op technologisch gebied en digitalisering. Het kunnen beschikken over een duurzame digitale infrastructuur is een basisvoorwaarde om onze dienstverlening richting partners en stakeholders te kunnen garanderen, maar is ook essentieel voor de uitvoering van onze operationele werkzaamheden.

In 2024 heeft de Dienst continuïteit gegeven aan het Decos-Join project voor het niet gerubriceerde post-proces. Dit is in samenwerking en met ondersteuning gedaan van ITP Caribbean en Bureau Interne Diensten (BID). Daarnaast is de Dienst in 2024 overgestapt naar het toepassen van de door DRH ontworpen digitale verlofregistratiesysteem.

KERNCIJFERS

Tabel 1
Cijfers m.b.t. productie veiligheidsonderzoeken in 2024

	Totaal ontvangen	Retour	Aantal in behandeling genomen verzoeken	Aantal afgegeven VGB niveau A	Aantal afgegeven VGB niveau B	Aantal afgegeven VGB niveau C	Totaal afgegeven VGB's
AAA	989	203	786	1	53	581	635
APA	89	18	71	0	11	53	64
BIA	3	1	2	0	2	0	2
DOUANE	25	1	24	0	15	0	15
DRH	11	2	9	7	2	0	9
FIU/MOT*	1	0	1	0	0	0	0
Inmigracion Aruba	14	0	14	0	14	0	14
KABGA	1	0	1	0	2	0	2
Kmar	2	0	2	0	2	0	2
KUSTWACHT	15	8	7	0	1	0	1
VDA	1	0	1	1	0	0	1
Totaal	1151	233	918	9	102	634	745

* Het betreft een verzoek die in het najaar van 2024 is ontvangen en in behandeling genomen. Afronding van dit veiligheidsonderzoek vond plaats in 2025.

Tabel 2
Traceverzoeken 2024

Trace verzoeken	Aantal
Aantal ontvangen verzoeken	96
Aantal beantwoorde verzoeken	95
Aantal verstuurde verzoeken	116

Dit tabel betreft informatieverzoeken die de Dienst ontvangt van buitenlandse diensten i.h.k.v. veiligheidsonderzoeken, alsmede informatieverzoeken vanuit de VDA aan buitenlandse diensten.
Verschil in het aantal ontvangen Trace-verzoeken en beantwoorde Trace-verzoeken heeft te maken met beantwoording van verzoeken in 2024 die in 2023 zijn ontvangen.

Aantal
ontvangen SVI's
in 2024:

1151

Aantal
afgegeven VGB's
in 2024:

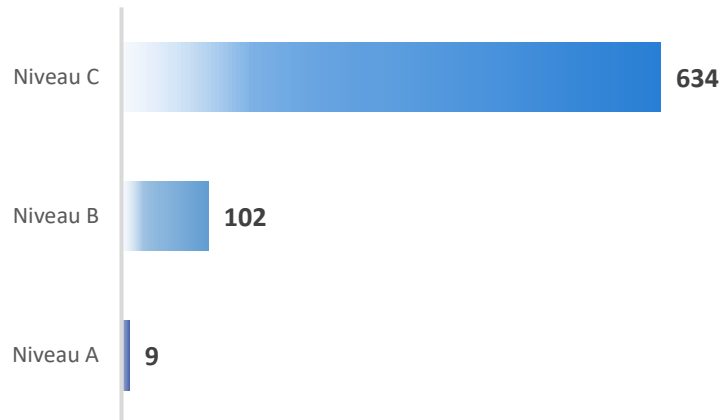
745

Aantal
bezwaarzaken
in 2024:

2

Grafiek 1

Uitgevoerde veiligheidsonderzoeken per niveau

Externe producten inlichtingentaak

Een groot gedeelte van de producten die voortkomen uit de werkzaamheden verricht onder de inlichtingentaak zijn niet bestemd voor externe exploitatie. Hieronder een overzicht van het aantal externe inlichtingenproducten. Onder inlichtingenproducten worden begrepen OSINT, Intel, Analyserapporten, risicoanalyses, briefing notes en ambtsberichten.

**Aantal exploitabele
inlichtingen-
Producten 2024:**

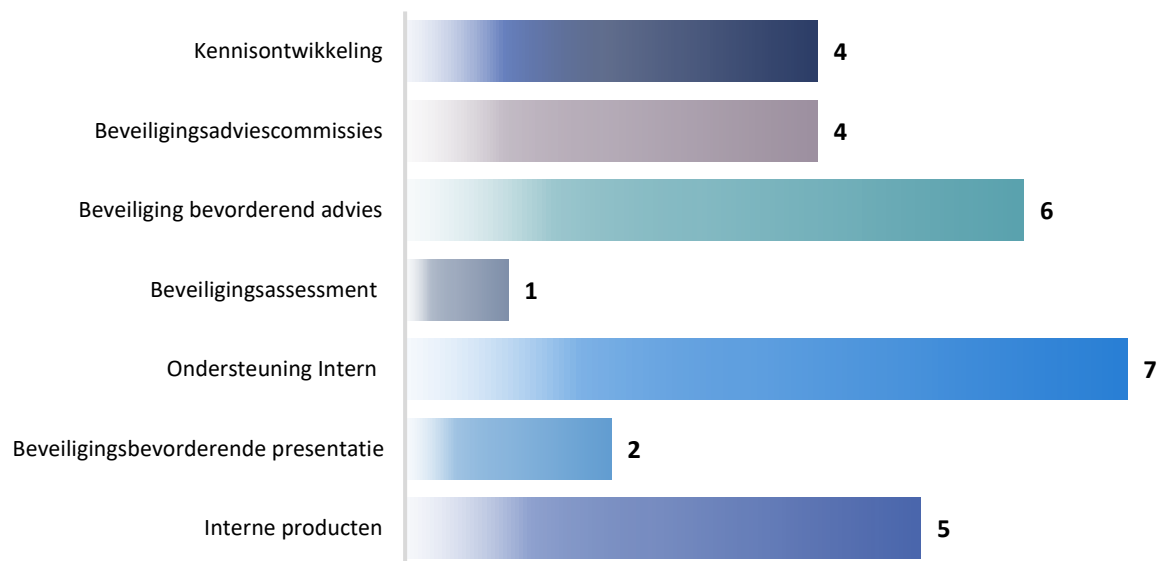
22

**Aantal verzoeken voor
informatie aan lokale
en internationale
partners (RFI's):**

11

Grafiek 2

Producten veiligheidsbevordering

Grafiek 3

Uitgevoerde werkzaamheden dreigings- en risicoanalyses

Dit jaarverslag is een uitgave van de
Veiligheidsdienst Aruba
Juni 2025
Ministerie van Algemene Zaken